

I sag nr. 48:

Gramex

mod

Rødning og Omegns Nærradio

blev af nævnet angående vederlag for benyttelse af litterære og kunstneriske værker samt fotografier (Tvangslicensnævnet) den 31. maj 1991 afsagt sålydende

kendelse:

Ved kendelse af 10. april 1987 i en mellem Gramex og Sammenslutningen af lokale radio- og TV-stationer som mandatar for en række lokale radiofoniforetagender verserende tvist om størrelsen af vederlaget i henhold til ophavsretslovens § 47 bestemte Tvangslicensnævnet følgende:

"Det vederlag, de af sagen omfattede lokalradioer i medfør af ophavsretslovens § 47, jf. §§ 59 og 60, vil have at betale til Gramex, fastsættes således:

Lokalradioer med et dækningsområde på 50.000 indbyggere skal betale enten 50 øre pr. minut udsendelse af beskyttede fonogrammer, eller - i mangel af afgivet specifikation af denne fonogrambenyttelse - 30 øre pr. minut af den samlede sendetid af fonogrammer. Ved dækningsområder mindre end, henholdsvis større end 50.000 indbyggere formindskes henholdsvis forøges beløbene proportionalt."

Efter en pristalsreguleringsbestemmelse fortsætter kendelsen således:

"Ved beregningen af dækningsgrundlaget skal der lægges vægt på det befolkningstal, som den pågældende radio efter alt foreliggende må antages at blive aflyttet af. Eventuelle tvister herom afgøres af nævnet. Afgiftsordningen fastsættes med virkning fra den 1. november 1986."

Efter afsigelsen af kendelsen opstod der mellem Gramex og en række lokalradioer tvist om, hvorledes dækningsområdet nærmere skulle bestemmes, idet Gramex gjorde gældende, at udgangspunktet er det faktiske indbyggertal i den eller de kommuner, for hvilke nærradioen har sendetilladelse ("sendeområdet"), mens lokalradioerne gjorde gældende, at det dækningsområde, der er grundlaget for beregning af det vederlag, som lokalradioerne skal erlægge til Gramex for offentlig fremførelse af fonogrammer, udgøres af det faktiske antal lyttere.

Denne tvist blev afgjort ved nævnets kendelse af 23. juni 1988, hvor nævnet fastlagde dækningsområdet for de af sagen omfattede syv lokalradioer. I begrundelsen for afgørelsen anførte nævnet bl.a.:

"Det afgørende for vederlagskravets beregning er omfanget af anvendelsen og fremførelsen af fonogrammerne, uden at det deri indgår, hvor mange der faktisk modtager udsendelsen.

En lokalradio må som udgangspunkt antages at henvende sig til befolkningen i det område, for hvilket den har sendetilladelse, og dens dækningsområde må derfor som udgangspunkt ansættes til indbyggertallet i dette område. Der kan imidlertid forekomme tilfælde, hvor en sådan opgørelse ikke vil forekomme rimelig. Eksempelvis kan der være tilfælde, hvor lokalradioens sendestyrke ikke tillader en tilfredsstillende dækning af hele sendeområdet - eller omvendt rækker langt derudover, og der kan tænkes tilfælde, hvor en lokalradio har en holdning - religiøs, politisk eller af anden art - der medfører, at den af denne grund kun kan tænkes at have interesse for en begrænset del af sendeområdets indbyggere. Det er med henblik på sådanne mere principielle vurderinger, at

det i nævnets kendelse af 10. april 1987 er udtalt, at der ved beregningen af dækningsgrundlaget skal lægges vægt på det befolkningstal, som den pågældende radio efter alt foreliggende må antages at blive aflyttet af. Det har derimod ikke været tanken med denne passus, at der skulle lægges vægt på lokalradioens faktiske lyttertal, heller ikke selv om dette begreb kunne defineres og måles på forsvarlig vis."

I en senere kendelse af 28. marts 1989 vedrørende bl.a. den københavnske lokalradio "The Voice" anførte Gramex, at man som udgangspunkt lægger vægt på indbyggertallet i den kommune, hvor lokalradioen har sendetilladelse ("sendeområdet"). I København og Frederiksberg kan sendeområderne imidlertid ikke afgrænses efter kommunegrænsen, og disse 2 kommuner må derfor behandles som ét sendeområde med 560.000 indbyggere. Til gengæld er det i dette område udgangspunktet for Gramex, at dækningsområdet ansættes til det halve indbyggertal - 280.000.

Dette tal kunne så nedsættes eller forhøjes efter de konkrete forhold.

Nævnet udtalte i kendelsen, at man kunne tiltræde det af Gramex valgte udgangspunkt, og man fastlagde dækningsområdet for "The Voice" til 280.000 indbyggere.

Det er ikke oplyst, hvornår Rødding og Omegns Nærradio begyndte sine udsendelser, men ved skrivelse af 1. november 1988 fra Lokalradionævnet for Rødding og Gram kommuner fik radioen sendetilladelse for Rødding og Gram kommuner, der har et samlet indbyggertal på 15.900.

Der er senere oprettet et lokalradionavn for Rødding, Gram, Nr. Rangstrup og Løgumkloster kommuner (i alt 32.900 indbyggere). Dette navn fornyede ved skrivelse af 8. marts 1990 tilladelsen for Rødding og Gram kommuner. Tilladelsen omfatter udsendelser på to frekvenser (104,4 og 106,9 MHz).

Den 31. maj 1990 er sendetilladelsen udvidet til at omfatte Løgumkloster kommune, men denne udvidelse har man endnu ikke kunnet benytte sig af.

Nærradioen har studie i Rødding kommune og sender udsendelserne via frekvensen 106,9 MHz til hovedmasten placeret i Rangtang, højt beliggende i Gram kommune ganske nær grænsen til Rødding kommune.

Gramex har opfordret nærradioen til at fremlægge dokumentation, evt. fra Teleinspektionen, for, at radioen kun kan aflyttes i Gram kommune og ikke i hele sendetilladelsens område, men har ikke modtaget sådan dokumentation.

Da Rødding og Omegns Nærradio på intet tidspunkt har betalt vederlag til Gramex, har Gramex ved klageskrift af 13. december 1990 indbragt sagen for Tvangslicensnævnet med følgende påstand:

Rødding og Omegns Nærradio (Midtlandskanalen ApS) tilpligtes at anerkende, at det dækningsområde, der er grundlaget for beregningen af det vederlag, som Rødding og Omegns Nærradio (Midtlandskanalen ApS) skal erlægge til Gramex for offentlig fremførelse af fonogrammer i medfør af ophavsretslovens § 47 udgøres af indbyggertallet i Rødding og Gram kommuner svarende til 15.900 indbyggere fra 1. april 1989.

Rødding og Omegns Nærradio, der ikke har afgivet svarskrift, har under den mundtlige forhandling den 8. maj 1991 nedlagt påstand om, at dækningsområdet for nærradioen udgøres af indbyggertallet i Gram kommune svarende til 5.136 indbyggere fra 1. januar 1990.

Som begrundelse for sin påstand har klageren anført, at Rødding og Omegns Nærradio er en almindelig døgnudsendende musikradio finansieret ved reklameindtægter, og den må betale efter et dækningsområde svarende til indbyggertallet i de kommuner, som den efter ansøgning har fået sendetilladelse til. Senderen på Rangtang nær centrum for de to kommuner er ikke retningsbestemt, men almindelig rundspredende og kan derfor dække hele sendetilladelsens område.

Radioen er ikke en minoritetsradio og har ikke godtgjort, at udsendelsernes indhold alene henvender sig til indbyggerne i Gram kommune.

Indklagede har heller ikke godtgjort, at nærradioen kun kan aflyttes tilfredsstillende i Gram kommune. Det må tværtimod antages, at efter teleinspektionens ændringer i nærradioens frekvensforhold i juli 1989 kan nærradioen aflyttes tilfredsstillende i hele sendetilladelsens område.

Overfor det således anførte har Rødding og Omegns Nærradio gjort gældende, at man stedse kun har tilsigtet at virke som nærradio for Gram kommune. Når man søgte sendetilladelse for både Gram og Rødding kommuner, var det, fordi man anså det for en nødvendighed, når de to kommuner havde fælles lokalradionavn, men ikke, fordi man var interesseret i at være nærradio for beboerne i Rødding kommune. Reglen må efter indklagedes opfattelse iøvrigt være den, at dækningsområdet skal ansættes til indbyggertallet i den kommune, hvorfra udsendelserne rundsendes, altså her Gram kommune.

Iøvrigt er forholdet det, at indklagede ikke udsender beskyttet musik, og af den grund skal der overhovedet ikke svares nogen afgift til Gramex.

Nævnet skal udtale:

Indledningsvis bemærkes, at der under sagen alene skal tages stilling til størrelsen af dækningsområdet for Rødding og Omegns Nærradio. Det af indklagede om arten af den udsendte musik anførte er derfor uden betydning for afgørelsen.

Som anført i nævnets foran omtalte kendelse af 23. juni 1988 må en lokalradio som udgangspunkt antages at henvende sig til befolkningen i det område, for hvilket den har sendetilladelse, her

Gram og Rødding kommuner, og dens dækningsområde må derfor som udgangspunkt ansættes til indbyggertallet i dette område, her 15.900.

Indklagede har ikke godtgjort, at udsendelserne ikke kan modtages tilfredsstillende i begge de af sendetilladelsen omfattede kommuner, eller at udsendelserne indholdsmæssigt kun er rettet til indbyggerne i Gram kommune.

Nærradioen er heller ikke en minoritetsradio, men en almindelig, populær underholdningsradio med reklamer.

Herefter tages klagerens påstand til følge.

Thi bestemmes:

Rødding og Omegns Nærradio (Midtlandskanalen ApS) bør anerkende, at det dækningsområde, der er grundlaget for beregningen af det vederlag, som Rødding og Omegns Nærradio (Midtlandskanalen ApS) skal erlægge til Gramex for offentlig fremførelse af fonogrammer i medfør af ophavsretslovens § 47 udgøres af indbyggertallet i Rødding og Gram kommuner svarende til 15.900 indbyggere fra 1. april 1989.

Jørgen Pedersen

Poul Høeg

Lise Dybdahl Østerborg